

OBLĄDZIĆ SIĘ (103) *vb pf*

się (88), się (15).

W inf: obłądzić się (14), obłądzić się (6); obłądzić się *RejWiz*, *RejZwierz*, *BibRadz*, *KuczKat*, *RejZwierc* (7); obłądzić się *RejPs* (2), *KromRozm III*; obłądzić się : obłądzić się *RejPos* (3:3). ◊ *W pozostałych formach:* obłądzić się.

o jasne.

inf obłądzić się (14), obłądzić się (6). ◊ *fut 2 sg* obłądzisz się (6). ◊ *3 sg* obłądzi się (7). ◊ *2 pl* obłądziecie się (1). ◊ *3 pl* obłądzą się (1). ◊ *praet 1 sg m* obłądziłem się, -m się obłądził (2). *f* -m się obłądziła (1). ◊ *2 sg m* -ś się obłądził (5). *f* -ś się obłądziła (1). ◊ *3 sg m* obłądził się (11). *f* obłądziła się (1). *n* obłądziło się (1). ◊ *1 pl m pers* obłądziliśmy się (1). ◊ *3 pl m pers* obłądzili się (9). *subst* obłądzili się (3). ◊ *plusq 1 sg m* -em się był obłądził (1). ◊ *2 sg m* -eś się był obłądził (1). ◊ *3 sg m* był się obłądził (1). *f* była się obłądziła (1). *n* było się obłądziło (1). ◊ *3 pl m pers* byli się obłądzili (1). ◊ *con 1 sg m* bych się obłądził (2) *RejPs*, *RejPos*, bym się obłądził (1) *KromRozm II*. ◊ *2 sg m* byś się obłądził (5). ◊ *3 sg m* by się obłądził (9). *n* by się obłądziło (2). ◊ *1 pl m pers* bychmy się obłądzili (1) *RejPs*, byśmy się obłądzili (1) *KromRozm II*. ◊ *3 pl m pers* by się obłądzili (2). *subst* by się obłądziły (1). ◊ *con praet 3 sg m* by się był obłądził (1). ◊ *part praet act* obłądziwszy się (2).

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI – XVII w.*

1. *Zgubić drogę, zabłądzić; errare PolAnt, Vulg; oberrare Mącz (48) : RejJóz M4v; trąfi do swoich kthory fie obłądzi/ weyżrzawły ná swoię chorągiew BielSpr 6, 67v.*

obłądzić się od kogo (1): Skänderbeg [...] Poślał przodkiem iáko ná ftraż pięć feth wybornych mężow/ kthore gdy ftraż Turecka obaczyła á oni fie obłądzili rzekomo od swoich/ powiedziála onich Thurkom *BielKron* 255v.

obłądzić się gdzie (2): Oberravi in sylva, Obłądziłem fie w lefie. *Mącz* 108b; *RejPos* 38v.

Przen: Zacząć niewłaściwie myśleć i postępować (40) : RejPos A5, 261v, 283v; A ci iáko bydło bezrozumne [...] ktorzy opuściwły proftą drogę obłądzili fie [derelinquentes rectam viam erraverunt]/ násláduiác drogi Báláamá z Boforá WujNT 2. Petr 2/15.

*obłądzić się od kogo, od czego (20): RejPs 72, 188v; Podeptałeś wżytki ktorzy fie obłądzili od wftaw twoich [omnes errantes a statutis tuis]/ ábowiem ci iest kłamliwa zdrádá ich. BibRadz Ps 119/118, k. *4; RejAp BB3; RejPos 115v, 168v, 169 [2 r.], 176, 184v (8); Matká wálzego fpokoynego Pánftwá (Stolicá Rzymfka) ktorey wy bronicie/ nigdy zá lálką Bożą w żadney fie rzeczy od Apofstolfkiey náuki nie obłądzi *SkarJedn* 399. Cf »obłądzić się od drogi«, »obłądzić się od prawdy«.*

W porównaniu (1): Aczcyem fie był fnadz obłądził yák błędna owyeczká/ Lecz ty mnie znaydzyefz moy pánie bom ia twoy fłużeczka *LubPs* cc2.

Zwroty: »obłądzić się w ciemnościach« (1): A ták tego fie záváždy mizerny fwiát może befpiecznie nádziejác/ iz ilekroć fie obłądzi w tych fwych ciemnościach á odfłapi od iálnego Páná swoiego [...] iz ci krolowie pewnie záváždy będą rozwiázani *RejAp* 137.

»obłądzić się daleko [od kogo]« [szyk zmienny] (3): [Pan] nikogo inego pilniey fzukác nie raczy/ iedno tych owieczek ktore fie dáleko obłądziły od niego/ á z dáleka chodzą około fwięthey owczarniey iego *RejPos* 324v, 169, 318v.

»oblądzić się do obiecanego domu« (2): [Pan] káždego opátrzyć y káždego náłyćić chce y obiecuie [...] áby nie vftał á nie oblądził fie do tego obiecanego domu fwego/ á do oney wdzyęczney oyczyzny fwoiey/ kroleftwá onego niebiefkiego. *RejPos* 183v, 184.

»oblądzić się z drogi, od drogi, na drodze« [szyk zmienny] (4:1:1): Zadik. Wykláda fie poćieffenie/ ábowiem gdy fie obaczy człowiek przez vznánie fwoie/ y przydzie ná drogę fktorey fie był oblądził bywa poćieffon *RejPs* 185v, 210v; *RejPos* 185; *RejZwierc* 5v, 116, 138.

»omylnie oblądzić się« (1): A do tego żywotá wiecznego iefli kto tą prawdą á tą drogą nie puści fie ktorą on nam vkazać raczył/ pewnie fie káždy bárzo omylnie oblądzić muśi. *RejZwierc* 137v.

»oblądzić się od (jasności) prawdy« = *errare a veritate PolAnt, Vulg* [szyk zmienny] (5): Brácia iefliby fie ktho oblądził od prawdy/ y náwróciłby go kto. Niechże wie/ iż ktoby nawrócił grzeźniká od błędney drogi iego/ zachowá duźę od śmierci/ y zákryie wielkość grzechow. *BibRadz Iac* 5/19; Vpada ná ziemię kto fie oblądzi od prawdy. *RejAp* Ff2v, 109v; *RejPos* 338v; *WujNT Iac* 5/19.

»nie oblądzić się ani w prawo, ani w lewo« (1): tento práwy kołcyoł Kryftufow ktorego fye dzyerzeń mamy/ ná oko mi vkażefz. Zá co ćye bárzo proffę Iżebym fye nye oblądził áni w prawo/ áni w lewo. *KromRozm II* y3.

a. O gwieździe (1) : Kto władnie niebem? kto gwiazdami rządzi? Ze fie z nich żadna nigdy nieoblądzi. *KochFrag* 16.

2. Pomylić się, popełnić błąd; *decedere via Mącz; errare PolAnt* (51) : Abowiem gdym tákiedy pilności nieprzekládał ábych práwie zrozumiał vftáwam twoiem záwzdym fie muśiał oblędzić *RejPs* 180; *RejRozpr* E3v, K; *RejJóz* D2, D5, D8v; *RejKup* c5v, F, N, o3v, q6 (9); Oblądził fye vczeń yego Cypryan fwyęty [...] tfirdząc/ iż od kácerzow práwie okrczeni/ znowu máyá być krzczeni *KromRozm II* q; *RejWiz* 8v; Bo pewnie nazacnieyfzy/ muśi fie oblądzić/ Ktory fie da áfektum/ bez rozumu rządzić. *RejZwierz* 50v; *BibRadz Num* 15/22, 25; *Decessit via errabundus*, Oblądził fie/ Omylił fie. *Mącz* 44a; *RejPos* 88; *RejZwierc* 126v, 138, 262v.

oblądzić się czym (2): Bo tym fie byli ftárzy oni boiownicy á oni ftárzy Rycerze bárzo oblądziłi/ gdy namniey odftąpili od náuki fwięthey tego Páná fwego *RejPos* A5. Cf »błędmi się oblądzić«.

oblądzić się za kim (1): De curriculo deflexit consuetudo maiorum Oblądziłifmy fie zá náfzemi ftárfzémi/ Vftąpiliłfmy z ych drógi. *Mącz* 74a.

oblądzić się w czym (2): O Boże wflák oto żywot moy nye táyny tobye/ Tyś położył wflýtki złzy me przed obliczność fobye/ Zliczyłeś vcyecźki moye com fye w nich oblądził *LubPs* O2; *RejAp* 153v.

oblądzić się w czym [= *pod względem czego*] (11): Toć yeft práwy á pewny grunt wyáry nálfey/ á kołcyoła krzełciyáńfkyego: ktorego byłfmy fye dzyerżeli/ wniczym byłfmy fye nye oblądziłi *KromRozm II* a4, p4v; *DiarDop* 102; *GórnDworz* R7, Ee6v, Ff7, Ii8v; *RejPos* 13, 187, 209v, 329v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *RejPos* A5 cf *oblądzić się czym*.

Zwroty: »błędmi się oblądzić« (1); racz nad nami miłofciwem ftrozem byc aby vcifniony nieodftąpił od ciebie dla vciskow fwoych błędmi fie nieoblądził dla proftoty fwoiey *RejPs* 215v.

»oblądzić się około wiary« (1): prawdzye fye przeciwyá/ ludzye fkázonego vmyflú/ á ktorzy fye oblądziłi około wyáry. *KromRozm I* B4.

Szeregi: »oblądzić się a odejść« (1): [*Pasterz*] máiąc łto owieczek w łtádzye swoim/ á zginie ábo mu łie iedná gdye oblądzi [...] wroćiwłzy łie ná zad łzuka oney ktora łie byłá oblądziłá/ á ktora odefłzá od onego łtádá iego *RejPos* 168v.

»oblądzić się a odnieść się daleko« (1): ząwždy go [*Pan upadłego człowieka*] s tego przełthrzegał/ áby łie on był w iákie omyłne vniełlenie łwoie łie oblądził/ á łie odnioł łie dáłeko od łiego. *RejPos* 187.

»oblądzić się a odstąpić« (2): *RejAp* 137; [*grzeszny człowiek*] Iuż czuie on łrogi dekret Moizelzow nád łobą/ ktory náń wołá/ iżeł iuż przekłety ná wieki/ iżeł łie oblądził á odstąpił od Páná łwoiego. *RejPos* 176.

»oblądzić się a odwieść« (1): w łey ciemnołci á w łym ząkryciu/ wiele owieczek Pánłkich/ á onego wdzyęcznego łtworzenia iego [...] od łey łczyrey łwiátłóci/ wiele kroć łie oblądzić á odwieść mułi. *RejPos* 338v.

»unieść się, (a, abo) oblądzić się« (3): A ielłi łie vniełłez ábo łie oblądził / iużci Pan łie łie krzyw/ bo cie s łego wielkroć vpomina: iuż łam odłtępuielz iáko błędna owcá/ ktora łiechce łłuchác głófu Páná łwego. *RejPos* 145, 115v, 133.

»zginác abo oblądzić się« (1): *RejPos* 168 cf »oblądzić się a odejść«.

Przen (10) : ięzyk moy iuż łie łnadz oblądził iz łie vmie wto tráći/ by wylławiał łobrotliwóci łwoie *RejPs* 104, 142; *RejJóz* D8; Y w łey łierze práwo łółpolite náibárziew by łie oblądził/ ktore złoczyńce/ łie prze grzech przełzły karze *GórnDworz* Ff2; łhu káždy rozum vłtác á oblądzić łie mułiał *RejPos* 270v, A6, 270; *RejZwierz* 65v.

a) Zgrzeszyć (2) :

Szereg: »oblądzić się a upać (w grzech, w nędzy człowieczeństwa)« [*szyk 1:1*] (2): ia ło łwiem/ iz łam łák łiłółiernego łego bráciłzka zá łobą/ iz łhociábych łie oblądził á vpadł w iáki grzech z łieobáczenia łwego/ iz łkoro łie vznam á vciekę łie do łiego/ iz łi ząwždy łodáwa łiłółierną rękę łwoię *RejPos* 109v, 121.

3. Zostać wprowadzonym w błąd (4) :

oblądzić się czym [= przez co] (3): [*Syn Boży musiał*] práwye włłyłtkyego człówyeká odnowić: Nye iżeby człówyek yuż rozumem łye łwym oblędzić/ áni wołá vłtępić/ á łák od bogá łye odwroći/ á łpráwyedliwóci nábyłey záłye vtrácić nyemogł: Ale iżeby yą mogł záchowác gdyby łhýał *KromRozm III* Bv; złółciámi łwemi/ á czármi á wmyłły łwemi oblądziłi łie włzyłcy łudzie ná zyemi/ á krew łwiętych á łęczennikow byłá ząwždy znáłeziona w łobie *RejAp* 154v; *KuczbKat* 70.

oblądzić się za czym (1): A vznakłzy łen łtrách y ło łobrodziewłtwo/ vznakłzy łeż żeł łie oblądził/ áłbo zá fáłłzywą náuką/ áłbo zá łozlicznemi łudárłtwy łwiáthá łego/ náwroć łie záłię do łirwłłzych łpraw łwoich *RejAp* 19v.

Szereg: »oblądzić i oszukać się« (1): Kołłółem dáłeko więcey łudzi oblądzić y ółzukać łie mogł/ niłzi w łáiemnicy Wćielenia Pánłkiego. *KuczbKat* 70.

Synonim: **2. omylić się.**

Formacje współrdzenne cf **BŁĄDZIĆ.**

Cf **OBLĄDZENIE, OBLĄDZONY**

